

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. II. Quomodo Christus D. N. in hoc Sacramento occultatus, per Fidem
ac Meditationem gustumque & spiritualem Communionis fructum
cognoscatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39652

c Agge. 2. 10

Christus
presens in
templis no-
stris.Hom. 24 in
1. ad Corint.
S. Sacra-
mentum fa-
cit è terra
caelum.

f Mat. 6. 11

g Phil. 3. 20

a Apoc. 2. 17
S. Aug. Bed.
Ruprr. Vega
bid.

b Exo. 16. 31

dicentis: *e magna erit gloria domus istius nouissima plus quam prima.* scilicet Sa-
lomonis. Id quod ad litteram impletum est, quemadmodum multi Doctores sen-
tiunt: quando Christus D. N. in illud fuit ingressus. sua enim presentia mul-
to maiorem illi addidit honorem, quam ante unquam habuisset. Cum igitur
Ierosolomitano illud templum tanto esset in honore, propter arcam
Testamenti, quae figura erat ipsiusmet Christi: aequissimum omnino fuit,
ut templa nostra maiori in honore essent, in quibus altera arca noui Testa-
menti esset: non iam ut ipsius Christi figura, sed in qua ipsemet Christus con-
tineretur, ut adoretur, & obsequium ei praestaretur, ad quem tanquam ad
refugij locum, cum maiori securitate fiduciaque accederent Christiani, quae
solent Israelitae ad arcam illam Testamenti. Et ut semel concludam, dico
cum S. Chrystomo: *dum in hac vita sumus, ut terra nobis caelum sit, facit hoc
mysterium.* Idem. n. Dominus, qui sua presentia honorem caelo affert, laetificat,
& gratia replet beatos: ipsemet est nobiscum in terra cum tota potentia
& gratia sua, ut bonis suis nos repleat, & participes aliquo modo eius fa-
ciat in terra, quod in caelo beatis communicat. Quamobrem si eius *evolun-
tatem cupis fieri in terra, sicut fit in caelo, comede quotidianum hunc panem, que
perere iuberis: ut illam exequaris.* Si vis sicut Apostolus *g conversationem in
esse in caelis:* panem hunc substantialiorem comede, qui te supra te ipsum
extollet: ut cum Angelis, & eorum Domino consuetudinem habeas. Ac de-
nique, si cupis animam tuam fieri caelum: panem hunc caelestem comede, si
enim thronus eius fueris, eris etiam caelum: incipiens statim in terram vitam
illam delibare, qua speras te fruaturum in caelo. Haec summa est eorum: quae
ad veritatem spectant: quam fides Catholica de altissimo, summeque vene-
rando hoc Sacramento docet. cuius excellentias fusius in sequentibus capi-
tibus ostendemus.

CAPVT II.

*QUOMODO CHRISTVS D. N. IN HOC SA-
cramento occultatus, per Fidem ac Meditationem, qu-
sumq; & spiritualem Communionis fru-
ctum cognoscatur.*

INTER Fidei nostrae mysteria, quod maxime absconditum est, no-
strosque sensus fugit, est sanctissimum Altaris Sacramentum, quod ip-
se D. N. teste S. Augustino, in Apocalypsi a *Manna absconditum* ap-
pellauit, innuens (ut Hugo Cardinalis perperdit) antiquum illud
Manna, Israelitis in deserto oblatum, quod absconditum & Arcae Testa-
menti inclusum intra Sancta Sanctorum seruabatur: sed multo tamen ali-
ter. Illius. n. b *Manna* substantia erat res valde minuta, & quasi *seminis Co-*

riandri.

viandri, & ex se corruptibilis. Ideoq; vt à populo illo rudi pluris fieret, positum fuit *in arca confecta de lignis Setim incorruptibilis, laminisq; ex auro purissimo intus & foris cooperta, super quam etiam corona aurea, & propitiatoriu erat positum aureu, & duo Cherubin aurei ex viraq; parte propitiatoriu erant positi.* Nostri verò Manna gloria omnis, & pretiositas est abscondita & solùm operta tenuissimis quibusdam speciebus, siue accidentibus panis & vini, & quidem ex se corruptibilibus: at ipsius manna substantia infinita est maiestatis & granditatis: est arca viua noui Testamenti, còpacta & fabricata ex humanitate sacratissima Seruatoris nostri, & Diuina eiusdem persona: Est arcam glorificata, immortalis, & incorruptibilis, exornat autè exteriori corporis parte, splendenti quatuor gloria dotiù auro; in interiori autè parte anime multò pretiosiori auro beatitudinis supreme, & visionis clara ipsius Dei, ceterisq; scientijs, gratijs, & admirandis virtutibus, quas habet, estq; immensi honoris corona, ob illustrissimas, quas meritis suæ vitæ, in passionis ac mortis obtinuit, victorias coronata. & super omnia est vnita propitiatorio Diuinitatis: q̄ est ipsū aurū sapientiæ, & bonitatis essentialiter. Quā ob causam Christus Deus & homo est nostrum propitiatoriu, malorum nostrorum remedium; bonorum verò omnium fons & origo, gloriaq; & honor Cherubinoꝝ. oēs. n. Angeli eum adorant, eiq; ministrāt: & (vt S. Greg. ait) quando hoc mysterium peragitur oēs illi tanquam serui assistunt, & vt suum Regem stipant, parati facere quicquid iusserit. Hęc tamen omnis gloria in hoc Sacramento latet. non. n. potuissent oculi nostri in hac mortali vita tantam gloriam sine aliquo velo aspicere; nec admirandis eius finibus, commodisq; gaudere, ad quæ hoc Sacramentum dirigitur: nisi aliquo velo fuisset obuelatum. Quamuis idem Dominus viam & consilium inuenerit; quo ita illum agnoscere liceret, vt & ipso, & predictis commodis frui possemus. Sed prius modum indicemus, quo se ipse occultat, & postea modos aperiemus, & vias, per quas deprehenditur. ad vtrumque autem cognoscendum, conijciendi sunt oculi in id, quod ipse Christus D. N. in cœna vltima, accumbens cum suis Apostolis mensæ fecit: volens enim in eorum præsentia venerandum hoc Sacramentum instituire. *d accepit panem & benedixit, ac fregit; deditq; Discipulis suis dicens: accipite & comedite: hoc est corpus meum. hoc facite in meam commemorationem. Et accipiens calicem gratias egit: & dedit illis dicens: bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui Testamenti, qui pro multis effundetur, in remissionem peccatorum: & statim adiecit: hoc facite, quotiescunque biberis in meam commemorationem,* aperte illis significans, potestatem se illis dare ad faciendum idem, quod ipse fecerat, eisdemque verbis, quæ ipse protulerat.

c Exod. 25.
11. 17.

Diuersa
cio vtriusque
Manna.

Lib. 4. Dial
c. 58.
S Chrysof.
lib. 6. de Sa-
cerdoto.

d Mat 26. 26
Mat. 14. 22
e L. uc. 22. 19
E 1. Cor. 11. 2

§. 2. Verba ipsa Christi operiunt & aperiunt quod hoc Sacramentum in se continet.

EX dictis itaque incipere licet, stupendum modum cognoscere, quo supremus noster Redemptor in Diuino hoc Sacramento se operit, & occultat. adhibens tanquam instrumentum, verbum illud Sacerdotis, quod dicit super panem, videlicet, **HOC EST CORPUS MEUM**, & super vinum: **HIC EST SANGVIS MEVS**, qui principaliter est verbi ipsius Diuini sermo, de quo ait Apostolus. *a Vini est sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens vsque ad diuisionem anima ac spiritus, compagum quoque ac medullarum & discretor cogitationum & intellinum cordis.* Et hac Omnipotentia ipsi verbo exteriori inclusa, (vt S. Ambrosius ait) penetrat vsq; ad interiora panis, vbi scindit, separat, diuiditq; substantiam ab accidentibus; eam omnino destruens, & in nihilum redigens: accidentibus tamen integris relictis: sub quibus verum ipsius **IESUS CHRISTI** corpus absconditur, concomitantibus illud etiam sanguine anima, ac diuinitate, quæ omnia sunt in illo coniuncta, & sic confectum manet Manna absconditum, vt saturitatem & refectionem, cum ineffabili dulcedine, & suauitate suis electis præbeat.

Et hæc est prima victoria, quam supremus hic noster Capitaneus obtinet, vt se in hoc Sacramento abscondat. nam vt ipsemet alia occasione dixit: *b cum fortis armatus custodit aurium suum, in pace sunt ea, quæ possidet. Si autem fortior superueniens vicerit eum, & uniuersa arma eius auferet, in quibus consistebat, & spolia eius pro libitu distribuet.* Erat panis & vini substantia tanquam fortis quidam armatus multis accidentibus & qualitatibus, quas natura illi dedit, vt sub eis se tanquam in propria domo conseruaret: Sed venit e cælo Christus Deus Omnipotens, qui diuini sui verbi gladio in momento eam vincit, & ex propria domo eijcit, retinens sibi spolia accidentium, sub quibus se ipsum abscondat, cui propterea optime competit nomen, quod Isaias illi imponit, cum dicit: *c verè tu es Deus absconditus.* nunquam enim Deus ita fuit absconditus, atq; est in hoc Sacramento. Valde quidem se abscondit, cum d *semetipsum exinaniuit formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitum inuentus vi homo:* at multò amplius se in hoc Sacramento occultauit: cum ad eò se exinaniuit, vt solis panis & vini accidentibus sese cõtegeret. Per incarnationem ingressus est mundum, abscondendo se in vtero vnius virginis; vt in lucem inde prodiens, cum hominibus cõuersaretur: at hic in mundum venit sub forma cibi absconditus, vt multò adhuc magis se abscondat intra hominum viscera; vt seorsum eum singulis de ijs agat, quæ alias publice & manifestè agebat cum omnibus. Quando se ad passionem offerebat eò vsq; peruenit (ait Isaias) *vt e eius vultus quasi absconditus esset, ac despectus ab hominibus, vnde nec hominè eum reputabant, donec eius corpus absconditum fuit in sepulchro, & anima*

descen-

a Heb. 4. 12
Ephes. 6. 17.

Lib. 4 de
Sacram. c. 4

1.
b Luc. 11. 21
Christus
substantiam
panis eijcit.

Deus ab-
sconditus.
c Isa. 45. 15.
d Philip. 2. 7

e Isa. 53. 3.

descendit ad lymbum. At in hoc Sacramento omnino habet vultum hominis ita absconditum, vt plurimi eum reputent merum panem: & sepelitur in obscuro quodam ventre, & nonnunquam alicuius peccatoris, qui est instar inferni. Denique tempore vite, passionis, ac mortis suæ, etiamsi eius diuinitas valde esset abscondita: signis tamen externis aliquo modo sese prodebat, in grauitate, & modestia vultus; in heroicis, quæ faciebat, operibus; in patientia inuicta circa res, quas tolerabat: at in hoc Sacramento nulla sunt externa signa in accidentibus panis & vini, quæ aliud prodant eius, quod in se continet; & distinctum appareat ab eo, quod antea continebant, *fructus tuus Deus absconditus, Deus Israel Saluator.* dissipas enim aspectum nostrum inaccessibili tuæ diuinitatis luce; & rebus illis, quas in tua humanitate fuisti perpeffus; & hac figura, quam nunc accipis, vt noster fias cibus. Sed omnia hæc edirigis, vt noster fias Saluator, salutem nobis hoc modo tribuens, & redemptionem.

SED quamuis valde se abscondat, aliquid tamen semper relinquit, quod illum prodant: bene conscius, quod, (vt ait Ecclesiasticus) *gibefaurus inuisus nullam utilitatem affert possidenti.* si enim eum non nouit, non poterit eo vti in suum commodum: & quantumuis delicatus, & pretiosus sit cibus: quamdiu intra putamen, durumve corticem continetur, non potest degustari, donec aperiatur. Quare si proponatur in mensa ouum in cortice, aut malum granatum, aut nux aliqua non fracta, in quibus quod sumendum est later: necesse est frangere, aut diuidere, vt degustari possit. Quis igitur diuinum hoc Manna absconditum nobis aperiet? nisi gladius verbi Dei, qui etiam diuisionem fecerat, vt ipse Dominus ibi absconderetur? Verbum illud omnipotens quod dicit: *Hoc est corpus meum* efficit, quod significat: & id significat, quod facit. Ideoque dum corpus Christi sub panis accidentibus abscondit, simul ostendit & manifestat, ibi non amplius esse substantiam panis, sed ipsiusmet Christi substantiam.

Et hæc est altera valde gloriosa victoria; quam supremus noster Capitaneus obtinet aduersus hostes huius manifestationis: quorum antesignanus est *proprium iudicium*, quod à corporis sensibus gubernatur. *Oculi* enim illi dicunt: nos colorem & figuram panis videmus; *auris*, quando frangitur, panis strepitum audimus; *odoratus & gustatus*, odorem & saporem panis percipimus & *tactus* idem confirmat dicens: omnes qualitates quas tango, sunt panis. Ex quo *proprium iudicium* tumens & superbu deducit: nihil ergo ibi est, nisi panis: accidentia enim indicant substantiam, cui adhærescunt. Sed contra huiusmodi hostes prodit in campum, & pugnam ipsemet Dominus, qui manna absconditum promisit, munitus gladio, de quo S. Ioannes, quod *hæc de ore eius procedit gladius ex utraque parte acutus: vt*

Isai. 45. 15.

g Eccl. 20. 32.

Verba Christi
si presentia
produunt.

2.
Christus expugnat
proprium iudicium
sensuum.

h Apoc. 19.

i Apoc. 2. 16.
Pugna verbi Dei cum sensibus.
k Heb. 4. 12.
l Gene. 1. 3.
m Ioã. 2. 9.
n Gen. 27. 1.
Christus Iacob reclus.
Homil. 83. in Matth. 60. ad populum.
Judicium proprium saepe fallitur.
o Matth. 10. 34.
Luc. 12. 51.
Duplex separatio.

in ipso percussat gentes. & in alio loco ipsemet Dominus *pugnando* (inquit) cum hostibus meis *in gladio oris mei*; illos cōvincens ac dissipans diuino verbo meo. Quid ais o proprium iudiciū, cum quinq; carnalibus tuis sensibus; in quo confidis; ais, sub illis accidentibus in hoc Sacramento manere panē; deciperis; & valde erras; nam, *hoc est corpus meum*. non itaq; panis ibi est; sed corpus meū. Ego sum fidelis, & in dictis meis verax; ego, nec decipere quēquam, nec ipse decipi possum; sum omnipotens, vt quicquid volo faciam; nec potest quisquā infinitæ meæ potentæ resistere. Verbum meū, & *k sermo meus, viuus est, & efficax, penetrabilior omni gladio ancipiti*, vt faciam *diuisionem* quācunq; voluero, & pro libitu meo. Cū primū dixi: *fiat lux, facta est lux.* cū volui, *in ex aqua vinū facere*, statim fuit factū, ego congressus sum cum forti armato, cum substantia scilicet panis; eumque huius mei verbi omnipotentia ex domo sua expulsi; eius spolia mihi retinens, quibus me contererem: Quod iam vides, quod olfacis, quod gustas, & tangis, spolia sunt panis: intus autē non panis latet, sed corpus meum. Si corporis tui oculi nō caligant sicut *Isaac, tangensq; manus Iacob pilosas*, dicis: *manus esse Esau*. Audi verbū quod loquitur, & vocem in auribus tuis sonantem, & mox te ipsum corriges, dicesque, etsi *manus sint Esau, vocem tamen esse Iacob*. Attende, diuinum hoc Manna, absconditum esse aspectui, & reliquis corporis sensibus; a quibus si perimittas te duci, dices esse manus, esse instrumenta, & accidētia folius panis; sed adhibe non solum corporis, sed animæ quoque aures, verba quæ ego loquar, & quæ fides ipsa te docet: & intelliges, pilosas has manus alterius esse, quam primo intuitu videatur. pellis quidem panis est: sed sub ea latet verus Iacob, luctator omnipotens, qui in conflictu & lucta legitima panem ipsum vicit, armaq; eius ac spolia retinuit, quibus se cooperiret. Hac igitur ratione. Christus D. N. verbis in Euangelio Ecclesiæ suæ reuelatis aperit & manifestat, quod sub cibi huius visibilis cortice latet. Eisdem autē verbis (vt S. Chrysof. ait) vincendum tibi est, & mortificandum iudiciū tuū proprium, & naturalis ex sensibus deductus discursus: quia proprium iudiciū passim, & multis in rebus decipitur: ideoq; meritō captiuandum in obsequiū Fidei; & abnegandū, ac reiiciendū in ijs, quæ sentit, ac iudicat: vt sic admittas, & credas, q̄ ipsa fides te docet, & Ecclesia sancta credendū proponit. Cogita, supremum hunc ducem, cū ad hoc Sacramētum venit, hęc tibi in suo ingressu dicere: *o non veni pacem mittere; sed gladium, sed separationem.* venio enim ad faciendam duplicem separationem, vtramq; omnipotentia meæ propriā; alteram in pane, dissoluens vnitionem; quam eius substantia cum accidentibus habebat; alteram in humano intellectu, coniunctionem illā dissoluens, q̄ habuit cum suis sensibus vt ab eis recedat, credatq; quod illi non assequuntur; & sese subijciat dedatq; ijs, q̄ ego dico.

SED quamuis Dei verbum, quod hies nobis proponit, vere sit gladius ad prædictam separationem, & manifestationem faciendam: necesse tamen est huius gladii aciem de nouo exacuerè, vt exteriori, quam sensus percipiunt, specie & facie superata, progressus fiat ad id, quod interius est, & illis absconditum, aspiciendo illud mentis oculis cum magna viuacitate ac certitudine, quæ præcipue oritur ab *illustratione spiritus diuini*, cuius lux fidem ipsam illustrat, omnesque eius dubitationes explanat, multo que magis certam eam reddit, ac securam in eo, quod credit, quam si oculis ipsis illud videret. agens sicut alter p. *Moyfes cū inuisibili*, atque si eum clarè videret. Hac insigni illustratione adeo mirabiliter CHRISTVS Seruator noster in nocte vltimæ cænæ intellectum rudium illorum piscatorum in momento illustrauit, vt statim, atque verbum sui Magistri audierunt. *Hoc est corpus meum*: sese dederint, & certissime, ac firmissimè crediderint, eundem ipsum Dominum, quem visibiliter ad ipsos loquentem audiebant, absconditum esse, & inuisibiliter latere, sub illis accidentibus panis, quæ in suis manibus habebat. tantamque reuerentiam, & astimationem conceperunt, vt nullus eorum auderet accipere & comedere; nisi ipsemer Dominus & Saluator id iussisset, & ad faciendum animasset. Hæc illustratio singularè est spiritus S. donum. & quoniam est eius verbum internum, est etiam gladius biceps; qui stupendas facit diuisiones, & arcana admiranda reuelat, vincens quascunq; difficultates. Sed licet Spiritus diuinus eam comunicet, quando, & quomodo, & quibus vult: refert tamen plurimum ad eam suscipiendam, meditationi studere, vt fidem ipsam extimulet, & illustret, penetrando amplius, quod ipsa de hoc Sacramento reuelat. Meditationis enim munus, ait S. Bernar. esse, res occultas manifestare, secretari abscondita, clausos libros aperire, & secretissima arcana penetrare, accedente illustratione cœlesti, quæ eius conatus foueat. Et hac ratione agnoscit absconditum illud manna, & quod sub albo illo velo occlusum continetur, vt in subiiciendis considerationibus paulatim proponemus.

§. 2. Ex delectationibus & fructibus, quos sentiunt, qui Sacramentum ipsum suscipiunt, veritatem eius manifestari.

QUAMVIS multum proficiat Meditatio in magnalium huius Sacramenti cognitione, adhuc tamen Manna manet absconditum. Est enim idem ipse Dominus, qui illud promisit futurum, & præmonuit, cum dixit: *neminem illud scire, nisi qui accipit*. omnis enim cognitio, quæ rationationibus, & meditationibus innititur, exigua est, si eum ea conferatur, quæ ex gustu & experientia donorum obtinetur, quæ ipsum Sacramentum comunicat, cum suscipitur. Quod intelligemus ex eo, quod accidit Hebræis cū suo Manna. Nam initio erat illis res abscondita & occulta: venerunt autem

in eius

3.
Illustratione
S. Spiritus
fides auge-
tur.

p. Heb. 11, 27

Meditatio
excitat.

Libr. de
Considerat.

a. Apoc. 2, 17.

*Manna au-
ditu & gu-
stu dece-
tum.*
b Exo. 16. 15.
c Psal. 77.
25.

dsapi. 16 21

*Auditu cre-
ditur.*
c Ioan. 6.
33. 52.

*Gustatu ex-
perimur.*

*Cassian Col-
la. 21. c. 12.*

f Matt. 26.
26.

in eius cognitionem, primùm ex *auditu*, deinde ex *gustatu*. cum enim rem valdè minutam, tanquam semen album in campo videret, nec scirent, quid esset: dixerunt ad inuicem b *Manhu: quid est hoc?* vnde res ista huc venit, & quorsum nobis datur: ad quam quaestionem, ex ignoratione ortâ, respondit Moyses: *iste est panis, quem Dominus dedit vobis ad vescendû.* Est enim c *panis caeli, & panis Angelorum*, dulcedine, & suauitate plenus: quo Moysis testimonio, quod aure acceperunt, magnam de Manna cognitionem & opinionem conceperunt: non tamen omnino nouerant, quid esset; donec illud colligentes, & pinsentes comederent: & ipso gustatu admirandam eius dulcedinem, & saporum varietatem experirentur. Nam cum vnicus tantum esset cibus, carnes sapiebat, pisces, & fructus, d *deseruiens vnus cuiusque iustorum voluntati.* & excellètem aded nouitatem sibi inauditam, & incogitatam admirati, dixerunt: *Manhu!* quid est hoc, quod percipimus? O quâ est dulcis & suavis panis hic caelestis, quem Deus nobis ad nutrimentum, deliciasq; nostras dedit! Hunc in modum sensim manifestatur Manna hoc sanctissimum, quod in hoc Sacramento latet: quod aded est occultum aspectui nostro, vt ipse solus nihil aliud praestet, (vt supra est dictum) quam dubitationes excitare, & mille quaestiones mouere dicens; *quid est hoc*, quod exterius video? nam quicquid video, res est minuta; & nihil nisi panis videtur: si autem aliquid latet, quid illud est? vnde venit? quorsum nobis datur? ad quas ignorantia quaestiones, respondet Fides per auditum ingressa: *c hic est panis, qui de caelo descendit, & dat vitam mundo;* panis viuus, in quo est ipsa vita, quæ ab æterna morte praeseruat. Sed postquam fides hoc dixit, & quicquid per auditum excipimus, adhuc exigua est cognitio ac breuis: nisi accedat gustatus, qui ipsum Manna comedit. delibata enim eius dulcedo, & mirabilium, quæ illa operatur, experientia, ineffabilem & stupendam eius excellentiam manifestat. Queadmodum nullus (ait S. Basilius) mellis dulcedinem in mensa propositi satis cognoscere poterit, etiâsi plurima de eo audiat: donec particulam eius aliquam delibet. Sic etiam diuini huius Manna suauitatem nemo satis cognoscet: nisi eam experiat, & gustet. Et propterea Christus D. N. in ipsa nocte cœnæ, cum hoc Sacramentum instituit, non satis esse existimauit verbo dicere: *hoc est corpus meum:* sed etiam praemisit: *accipite & comedite.* quasi illis diceret: cibus hic caelestis nõ proponitur, vt aspiciatis tantum; aut etiam adoretis: sed etiam vt illum sumatis, & comedatis: & ex affectibus, quos in animabus vestris efficiet; & sapore, quem vobis impertiet, agnoscetis immensam eius dulcedinem, diuinitatem, & omnipotentiam, quam continet. Cumque Apostoli, quod Magister obtulit, comedisent, tantum in seipsis sensum ex panis illius viui presentia senserunt: quia tanquam viuens in eorum cordibus

feruebat; & stupetacti dixerint: quid est hoc? quis hic iapor? quæ auicedo, quæ efficacitas, quis hic feruor, quem intra nos ipsos experimur? Nulla lingua id sufficit declarare; nec vllus intellectus assequi, & cõprehendere. O si te magno feruore ad Cõmunionẽ præparares: vt DEVS delibandam tibi huius Manna absconditi suauitatẽ & sublimitatẽ percipere faceret! Abscõditum (inquit Richard.) appellatur hoc Manna, eõ quodd filijs huius seculi, tepidisq; verẽ sit occultũ: non verò filijs Dei & feruentibus. Abscõditum est ipsi carni, quæ illud non degnstat; sed non spiritui, qui delibat, eoq; recreatur. huic enim iam est aliquo modo manifestum; quamuis aded sit insolitum, quod sentit; vt rei nouitate admiratus dicat: quid hoc est, quod inra me sentio: quis cogitasset tantam Deum dulcedinem in hoc Sacramẽto possuisse? g *O quam magna est (ait David) multitudo dulcedinis tua, Domine, quam abscondisti timentibus te!* Verẽ, ait S. Bernardus, ob Dei obsequium, non consolationes amittimus, sed commutamus: carnis scil. solatia, pro solatijs spiritus; dum Manna quidem dulcissimum; sed carni absconditum accipimus: non enim percipitur, nisi in secreto cordis tentationum igne purificati, postquam victoriam de eis reportauit. HÆ sunt in genere duæ viæ, ad cognoscendam huius diuini Sacramenti præstantiam: de quibus magis in particulari in sequentibus Capitibus differemus.

CAPVT. III.

PO NVNTVR SEPTEM CONSIDERATIONES RERVM omnium, quæ in sanctissimo Altaris Sacramento continentur.

VONI AM prima via ad perfectam diuini huius Sacramenti notitiam, & æstimationem, est Meditatio, & Contemplatio rerũ, quæ in eo latent, ad eum modum, quo fides Catholica eas reuelat, operẽ pretiũ erit, ab ijs inchoare, quæ per meditationẽ haberi possunt. Illa siquidem est, quasi *explorator* quidam, qui communicaturos præcedit, ad explorandum, quid in hac promissionis cœlestis terra inueniatur; & aliquid de eis fructibus per communionem, quam spirituale dicimus, adferendum. Quæ Communio spiritualis famem in nobis irritat, ingensq; desiderium excitat ad magis adhuc interiora ingrediendi, & Sacramentalem ipsam suscipiendi; vt fructus eius dulcissimos plene degustemus. Ita, vt statim post Communionem, dicere liceat Meditationi, quod Samaritæ, postquã cum Christo sunt loquuti, mulieri Samaritanæ dixerunt, *a tam non propter solam tuam loquelam magnalia huius Domini credimus: sed etiã propter experientiam, quam in nobis sentimus, credimus, & scimus, quia hic est vere Saluator mundi.* Ex quo fit vt ipsa meditatio, plurimum iuuetaninẽ præparationem ad cõmunionem Sacram, fructusq; ex ea colligendos. Nam etiam in ea ignis accenditur affectuum, vt ipse cibus sit utilis iuscipienti &

Lib. de præparat. ad Cõtempl. c. 30
Manna absconditum.

g Psal. 30.
10.
Lib. de Conuers. ad Cleric. 1. 25.

Meditatio explorat.

a Ioan. 4. 42